amfori BSCI:n viiteasiakirjat

YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus, (1948); ILO:n kolmikantainen periaatejulistus, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa (1977); YK:n Global Compact -aloite (2000); YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet (2011) ja OECD:n monikansallisille yrityksille tarkoitettu toimintaohje (2011) määrittävät laajimmin hyväksytyt toimintakehykset vastuulliselle liiketoiminnalle.

I. ILO:n perussopimukset

Kansainvälinen työjärjestö (ILO), jossa kolmikantaperiaatteen mukaisesti ovat edustettuna valtiot, työnantajat ja työntekijät, on vastuussa kansainvälisten työelämän normien määrittämisestä ja sen tehtävänä on kansainvälisten työelämänormien luominen ja valvonta.

ILO:n luomat normit määritellään yleissopimuksissa, joilla on kansainvälinen lainvoima ja jotka sitovat sopimukset ratifioineita valtioita. Mukana on myös suosituksia, jotka sisältävät ylimääräisiä tulkintaohjeita.

ILO:n Työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskeva julistuksen (1998) voimaantulon myötä ILO:n jäsenmailla on velvollisuus kunnioittaa, edistää ja toteuttaa ILO:n perussopimuksissa määriteltyjä periaatteita ratifioinnista riippumatta.

Perussopimukset

- **Ammatillinen järjestäytymisvapaus ja ammatillisen järjestäytymisoikeuden suojelu, 1948 (nro 87)**
- **Järjestäytymisoikeuden ja kollektiivisen neuvotteluoikeuden periaatteiden soveltaminen, 1949 (nro 98)**
- **Pakollinen työ, 1930 (nro 29)**
- **Pakkotyön poistaminen, 1957 (nro 105)**
- **Työhön pääsemiseksi vaadittava vähimmäisikä, 1973 (nro 138)**
- **Lapsityön pahimpien muotojen kieltäminen ja välittömät toimet niiden poistamiseksi, 1999 (nro 182)**
- **Samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettava sama palkka, 1951 (nro 100)**
- **Työmarkkinoilla ja ammatin harjoittamisen yhteydessä tapahtuva syrjintä, 1958 (nro 111)**

Kansainvälisen työjärjestön hallintoneuvosto on myös luokitellut neljä muuta yleissopimusta ”ensisijaisiksi instrumenteiksi” johtuen niiden keskeisestä asemasta, kun halutaan vahvistaa työllisyyttä edistäviä kansallisia instituutioita ja voimavaroja ja varmistaa, että työelämää koskevia normeja noudatetaan. Nämä yleissopimukset on nimetty ILO:n julistuksessa yhteiskunnallisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta ja sisällytetty ILO:n toimintasuunnitelmaan 2010–2016 hallinnollisina sopimuksina.

Hallinnolliset sopimukset

- **Ammattientarkastus teollisuudessa ja kaupassa, 1947 (nro 81)**
- **Työllisyyspolitiikka, 1964 (nro 122)**
- **Maatalouden ammattientarkastus, 1969 (nro 129)**
- **Kolmikantaneuvottelut, joiden tarkoituksena on edistää työtä koskevien kansainvälisten normien noudattamista, 1976 (nro 144)**

Lisäksi on joukko muita ILO:n yleissopimuksia ja normeja, jotka ovat erityisen keskeisiä amfori BSCI:lle, ja ne ovat parhaita viiteasiakirjoja toimeenpanoehtojen tulkinnassa.

Asiakirjat on lueteltu alla amfori BSCI:n periaatteittain ryhmiteltynä.

II. Kansainväliset viiteasiakirjat ja amfori BSCI:n periaatteet

Järjestäytymis- ja neuvotteluoikeus

C011 - Maataloustyöntekijäin yhdistymis- ja kokoontumisvapaus, 1921

C135 - Työntekijäin edustajien suojelu yrityksessä ja heidän toimintansa helpottaminen, 1971

C141 - Maaseudun työntekijäjärjestöt ja niiden osuus taloudellisessa ja sosiaalisessa kehityksessä, 1975

C154 - Kollektiivisen neuvottelumenettelyn edistäminen, 1981

R091 - Suositus, joka koskee työehtosopimuksia, 1951

R092 - Suositus, joka koskee vapaaehtoista sovittelua ja välimiesmenettelyä, 1951

R143 - Suositus, joka koskee työntekijäin edustajien suojelua yrityksessä ja heidän toimintansa helpottamista, 1971

R158 - Suositus, joka koskee työasiainhallinnon roolia, tehtäviä ja organisaatiota, 1978

Syrjintäkielto

C156 - Perheenhuoltovelvollisuuksia omaavien mies- ja naistyöntekijöiden samanlaiset mahdollisuudet ja yhdenvertainen kohtelu, 1981

C159 - Ammatillinen kuntoutus ja työllistäminen (vajaakuntoiset henkilöt), 1983

R165 - Suositus, joka koskee perheenhuoltovelvollisuuksia omaavien mies- ja naistyöntekijöiden samanlaisia mahdollisuuksia ja yhdenvertaista kohtelua, 1981

Oikeudenmukainen korvaus

C095 - Palkansuojelu, 1949

C100 - Samanarvoisesta työstä miehille ja naisille maksettava sama palkka, 1951

C131- Vähimmäispalkkojen määrääminen erityisesti kehitysmaat huomioon ottaen, 1970

R085 - Suositus, joka koskee palkansuojelua, 1949

R135 - Suositus, joka koskee vähimmäispalkkojen määräämistä erityisesti kehitysmaat huomioon ottaen, 1970

R180 - Suositus, joka koskee työntekijöiden saatavien turvaamista työnantajan maksukyvyttömyystapauksessa, 1992

Kohtuulliset työajat

C001 - Työajan rajoittaminen teollisuusyrityksissä kahdeksaksi tunniksi päivässä ja neljäksikymmeneksikahdeksaksi tunniksi viikossa, 1919

C014 - Viikkolevon sovelluttaminen teollisuusyrityksissä, 1921

C132 - Palkalliset vuosilomat (muutettu), 1970

C101 - Maatalouden palkalliset lomat, 1952

C171 - Yötyö, 1990

C110 - Plantaasityöntekijäin työolot, 1958

R116 - Suositus, joka koskee työajan lyhentämistä, 1962

R110 - Suositus, joka koskee plantaasityöntekijäin työoloja, 1958

Työterveys ja -turvallisuus

C148 - Työntekijöiden suojaaminen työympäristössä esiintyvien ilman epäpuhtauksien, melun ja tärinän aiheuttamilta vaaroilta, 1977C155 - Työturvallisuus ja -terveys sekä työympäristö, 1981

C183 - Äitiyssuojelusopimus (2000)

C184 - Maatalousalan työturvallisuus ja -terveys (2001)

C187 - Työturvallisuuden ja -terveyden edistäminen, 2006

C188 - Kalastusalan työtä koskeva sopimus, 2007

R164 - Suositus, joka koskee työturvallisuutta ja -terveyttä sekä työympäristöä, 1981

Lapsityön kielto

C131- Vähimmäispalkkojen määrääminen erityisesti kehitysmaat huomioon ottaen, 1970

R014 - Suositus, joka koskee lasten ja nuorten henkilöiden yötyötä maataloudessa, 1921

R190 - Suositus, joka koskee lapsityön pahimpien muotojen kieltämistä ja välittömiä toimia niiden poistamiseksi, 1999

Nuorten työntekijöiden erityinen suojelu

C010 - Lasten käyttäminen maataloustöissä, 1921

C016 - Meripalveluksessa olevien lasten ja nuorten henkilöiden pakollinen lääkärintarkastus, 1921

C077 - Lääkärintarkastus, jolla todetaan lasten ja nuorten henkilöiden soveltuvaisuus teollisuustyöhön, 1946

R014 - Suositus, joka koskee lasten ja nuorten henkilöiden yötyötä maataloudessa, 1921

R146 - Suositus, joka koskee työhön pääsyä varten vaadittavaa vähimmäisikää, 1973

Epävakaiden työsuhteiden kielto

C024 - Teollisuus-, kauppa- ja kotitaloustyöntekijäin sairausvakuutus, 1927

C025 - Maataloustyöntekijäin sairausvakuutus, 1927

C095 - Palkansuojelu, 1949

C117 - Sosiaalipolitiikan perustavoitteet ja – vaatimukset, 1962

C158 - Työnantajan toimesta tapahtuva palvelussuhteen päättäminen, 1982

C175 - Osa-aikatyö, 1994

C177 - Kotityö, 1996

C181 - Yksityiset työnvälitystoimistot, 1997

Pakkotyön kielto

(Ks. perussopimukset)

Ympäristönsuojelu

Eettinen liiketoiminta

III. Muut keskeiset lähteet

- YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus (1948): http://www.un.org/en/documents/udhr/
- Kolmikantainen periaatejulistus, joka koskee monikansallisia yrityksiä ja sosiaalipolitiikkaa (1977): http://www.ilo.org/empent/Publications/WCMS_094386/lang--en/index.htm
- YK:n Global Compact -aloite http://www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/tools_resources/index.html
- YK:n liiketoimintaa ohjaavat lapsenoikeusperiaatteet http://www.unglobalcompact.org/issues/human_rights/childrens_principles.html
- OECD:n monikansallisille yrityksille tarkoitettu toimintaohje (2011) http://www.oecd.org/daf/inv/mne/oecdguidelinesformultinationalenterprises.htm
- YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevat ohjaavat periaatteet (2011) http://www.ohchr.org/Documents/Publications/GuidingPrinciplesBusinessHR_EN.pdf
- Ihmisoikeudet selitettyinä: Ohjeita yrityksille (2008) http://human-rights.unglobalcompact.org/doc/human_rights_translated.pdf
- Korruption vastainen Yhdistyneiden Kansakuntien yleissopimus http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/Publications/Convention/08-50026_E.pdf
- Korruptionvastainen verkko-opiskelutyökalu http://thefightagainstcorruption.org/certificate/
- ILO safework http://www.ilo.org/safework/cis/lang--en/index.htm#a2
- ILO:n tukipalvelut http://www.ilo.org/empent/areas/business-helpdesk/lang--en/index.htm

- ILO maatalouden työsuojelua koskeva käytännesääntö, 2010
  http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---dgreports/---dcomm/---publ/documents/publication/wcms_159457.pdf

- ILO:n toimintasuunnitelma 2010–2016: Kohti hallintosopimusten laajapohjaista ratifiointia ja tehokasta toimeenpanoa
  http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@normes/documents/publication/wcms_156431.pdf

- Social Accountability International
  http://www.sa-intl.org/index.cfm?fuseaction=Page.ViewPage&PageID=937

amfori on johtava maailmanlaajuinen liiketoimintajärjestö, jonka tavoitteena on edistää avointa ja kestävää liiketoimintaa. Visionamme on maailma, jossa kaikki liiketoiminta tuottaa sosiaalista, ympäristöön liittyvää ja taloudellista hyötyä kaikille.

amfori BSCI
Av. De Cortenbergh, 172
1000 Brussels
Belgium
Puh. +32-2-762 05 51
Fax +32-2-762 75 06
info@amfori.org
www.amfori.org